

Andrzej Pelisiak

Sięganów, woj. sieradzkie. Stanowiska 1 i 3

Informator Archeologiczny : badania 20, 34-35

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SAMBOROWICE, gm. Pietrowice Wielkie
woj. katowickie
Stanowisko 1/A/AZP

patra
epoka brązu

SANDOMIERZ
woj. tarnobrzeskie
Stanowisko Wzgórze Zawichojskie

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Metodologii Badań Archeologicznych
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Hanna Kowalewska-Marszałek. Finansował IHKM PAN oraz Urząd Miasta w Sandomierzu. Szósty sezon badań. Osada neolityczna cyklu lendzielsko-polgarskiego.

Celem badań było rozpoznanie osady, a zwłaszcza odtworzenie przebiegu rowów, badanych częściowo w latach ubiegłych oraz rozpoznanie sytuacji na obszarze położonym po ich wewnętrznej - wschodniej - stronie. Ten etap badań miał doprowadzić do zlokalizowania obiektów w obrębie założonej siatki pomiarowej i sporządzenia szczegółowego planu stanowiska.

Kontynuowano pracę metodą badań szerokopłaszczyznowych. Teren wykopu wybrano po dokładnej analizie dotychczasowych planów stanowiska i hipotetycznym naszkicowaniu przebiegu rowów w nie eksploатовanej dotąd części wzgórza. Obejmował on obszar północno-wschodniej części wyniesienia, pomiędzy granicą północną i wschodnią wykopu ubiegłorocznego a wąwozem. Jego powierzchnia wynosiła 760 m².

W wykopie 1/86 odkryto pozostałości 27 jam i 3 rowów; przebadano je częściowo.

Rów nr 14/30 uchwycono na dalszych dwóch odcinkach, tworzących fragment regularnego pierścienia. Szerokość rowu w górnych partiach wynosiła 2,50 - 2,00 m. Rów nr 53 przebiega równolegle do niego po jego zewnętrznej /zachodniej/ stronie i jest najprawdopodobniej kontynuacją rowu nr 4 /kopanego w latach ubiegłych/. Szerokość jego wynosiła 1,80-1,00 m /w części górnej/, głębokość - 1,50 m; przekrój poprzeczny jest V-kształtny, wypełnisko uwarstwione. W odróżnieniu od obiektu 4, zawierał on niewiele materiału.

Trzeci rów - ob. 12/28 - ma charakter rowka fundamentowego niewielkiej /3 x 5 m/ budowli prostokątnej, znajdującej się po wewnętrznej stronie obu rowów. Miała ona wejście od strony wschodniej, jej wschodnia ściana wzniesiona była w konstrukcji słupowej; wewnątrz zawierała niewiele materiału.

Spśród 27 zarejestrowanych jam, 5 znajduje się pomiędzy rowami 14/30 i 53; pozostałe zaś - po ich wewnętrznej stronie. Jamy tworzą nieregularny pierścień wokół dużego /o wymiarach ca 10 x 15 m/ owalnego zaciemnienia, znajdującego się pośrodku wyk. 1/86. W kilku przypadkach jamy grupowały się po trzy - z analogiczną sytuacją mieliśmy do czynienia w ubiegłym roku. Jamy charakteryzują się zblizonym kształtem /owal, koło/ i podobnymi, na ogół niewielkimi, wymiarami. Wypełniska jam są w większości uwarstwione, o różnej zawartości materiału zabytkowego. Obiekty te można interpretować jako jamy odpadkowe, doły posłupowe bądź paleniska.

Wspomniane zaciemnienie w środkowej części wykopu, nieszyt regularne i nie mające ściśle określonych granic, jest - jak się wydaje - dawnym zagłębieniem terenu, wypełnionym próchnicą wskutek erozji szczytowych partii wzgórza.

Wykop 1/86 dostarczył bogatego materiału archeologicznego, w którym przeważała ceramika. Poza pojedynczymi fragmentami jest ona związana z późnymi fazami cyklu lendzielsko-polgarskiego. Z przebadanych obiektów pochodził m.in. czarka gruszkowata, fragmenty amfor z uchami rotkowymi oraz płaskiej, profilowanej misy. Liczne są fragmenty z ornamentem paznokciowym i plastycznym.

W materiale krzemieniowym przeważa surowiec czekoladowy przy znacznym udziale krzemienia świeckiego. W porównaniu z poprzednimi sezonami mniej jest jednak narzędzi. Wśród wyrobów kamiennych na uwagę zasługuje niewielka siekierka ze skały drobnokrystalicznej.

Materiał kośny jest zdecydowanie mniej liczny niż w latach ubiegłych. Do najciekawszych znalezisk należy kompletna czaszka тура lub krowy, znaleziona na dnie jamy 52; wystąpiło też nieco szczątków ryb.

Materiały z badań są przechowywane w ZMBA IHKM PAN w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

SIEGANÓW
woj. sieradzkie
Stanowisko 1 i 3

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził mgr Andrzej Pełtack. Finansował WKZ w Sieradzu i MAiE w Łodzi. Pierwszy sezon badań, Stanowisko 1 - Osada kultury pucharów lejkowatych. Stanowisko 3 - Wielokulturowa osada z neolitu i wczesnej epoki brązu.

Stanowisko 1

Ratowniczo-rozpoznawcze prace stanowiły kontynuację badań problematyki osadnictwa neolitycznego i wczesnobrązowego w dorzeczu Grabi.

Osada usytuowana jest na rozległej wydmie pokrytej obecnie lasem. Ze względu na niszczenie obiektu przez wydobywanie na dużą skalę piasku postanowiono przede wszystkim przebadac najbardziej zagrożoną część stanowiska oraz rozpoznać jego wielkość. Badania prowadzono metodą wykopów sondażowych o łącznej powierzchni ok. 150 m². Rezultatem tych prac było stwierdzenie całkowitego zniszczenia stanowiska przez wspomnianą plaśnicę. Nie uchwycono jakichkolwiek śladów urządzeń stałych funkcjonującej tu społeczności. Ruchomy materiał zabytkowy był nieliczny i składał się z drobnych fragmentów ceramiki oraz przedmiotów krzemienianych.

Materiały z badań przechowywane są w MAIE w Łodzi.

Badania zakończono.

Stanowisko 3

Prace stanowią etap badań osadnictwa neolitycznego i wczesnobrązowego w dorzeczu Grabi.

Osada usytuowana jest w strefie krawędziowej lewobrzeżnej terasy nadzalewowej Końskiej. Skoncentrowano się na przebadaniu periferycznej części osady. Na powierzchni 375 m² odkryto ślady budowli mieszkalnej oraz towarzyszący jej inwentarz zabytków ruchomych. Odkryty obiekt na planie jest w przybliżeniu okrągły. Konstrukcja wspierała się na czterech słupach, od północy umocniona była dodatkowo kamieniami. Wewnątrz zarejestrowano ślady dwóch nieobudowanych palenisk. Ruchomy materiał zabytkowy składał się z fragmentów ceramiki oraz przedmiotów krzemienianych. Całość inwentarza krzemienianego wykonana jest z surowców nie miejscowych /świeciechowski, czekoladowy i pasiasty/. Charakterystycznymi formami narzędzi są dwuścienne siekiery soczewkowane i narzędzia "nożowate" wykonane z odłupków niekiedy odbitych od sieker. Specyficzne oblicze typologiczne inwentarza krzemienianego oraz ceramiki pozwala określić te materiały jako typowy zespół kultury mierzanowickiej. Jednocześnie warto jest podkreślić ich zdecydowanie odmienny charakter od materiałów tzw. strefy B kultury Chłopice-Veselé.

Materiały przechowywane są w zbiorach MAIE w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

ŚLONOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie
Stanowisko G

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Małopolski
Pracownia Archeologiczna
w Igołomi

Badania prowadził mgr Krzysztof Tunia. Finansował WOAK w Kielcach i IHKM PAN. Piąty sezon badań. System neolitycznych umocnień obronnych i osada ze starszego okresu epoki brązu.

Głównym celem cyklu badań wykopaliskowych w Słonowicach jest określenie zasięgu i charakteru umocnień obronnych odkrytych w 1979 r. na stanowisku "G" i sukcesywnie rozpoznawanych. W bieżącym roku odsłonięto obszar 6,25 ara. W obrębie wykopu /nr XII/, zlokalizowano według wszelkiego prawdopodobieństwa południowo-wschodni narożnik systemu fortyfikacji utworzony przez dwa prostopadłe do siebie rowy, nie stykające się ze sobą. Uzyskano zestaw materiałów ceramicznych pochodzących zarówno z wypełnień rowów /neolit/, jak i z kilkunastu obiektów stanowiących pozostałości następnej fazy zasiedlenia terenu stanowiska /starszy okres epoki brązu/.

Materiały złożono w Pracowni Archeologicznej IHKM PAN w Igołomi.

Badania będą kontynuowane.

SMYKÓW, gm. Ćmielów
woj. tarnobrzeskie

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Witold Migal. Finansowało PMA. Pierwszy sezon badań. Jaskinia.

Jaskinia znajduje się na prawym brzegu rzeki Kamiennej, w pasie skałek raurackich występujących od Podgrodzia do Smykowa. Prace rozpoznawcze związane były z badaniem zaplecza osadniczego kopalni krzemienia pasiastego w Krzemionkach. Jest to jedyna w tym rejonie jaskinia możliwa do zamieszkania w starożytności. Na przedpolu założono wykop sondażowy o wym. 2 x 4 m. Rozpoznano poziom kopalnej gleby holocenińskiej i cienką, słabo zaznaczającą się glebę pradholoceniską. Na całej powierzchni wykopu nie znaleziono śladów zamieszkiwania jaskini w starożytności.

Badania nie będą kontynuowane.